

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 20. avgusta 1937

Cena posamezni številki din 1.50

Nujno potrebna akcija

V vseh uvidevnih gospodarskih krogih, pa tudi v drugih, je bil zelo toplo sprejet predlog g. Pavlina iz Trbovelj, da se ustanovi skupen akcijski odbor vseh gospodarskih stanov, ki bi skrbel, da bi se že enkrat njih zahteve in predlogi začeli resnično reševati in izvajati. Ustanovitev takšnega akcijskega odbora pa je bila pozdravljena prav posebno še zato, ker se naravno ta odbor ne bi omejil le na ozka stanovska vprašanja, temveč bi gledal predvsem tudi na to, da se začne že enkrat reševati vse glavne slovenske gospodarske zahteve.

In teh ni malo, ker so dosedaj ostala vsa ta vprašanja še prav tako nerešena, kakor so bila. Kmalu bomo že na tem, da bomo morali praznovati 20letnico, odkar se borimo za zvezo Slovenije z morjem, 15letnico, ko zahtevamo zboljšanje prometnih razmer v Sloveniji, 10letnico, ko zahtevamo novo bolnišnico in 5 letnico, ko z vsemi argumenti opozarjamo na nujno potrebo rešitve krize našega denarništva, da o drugih in še starejših vprašanjih niti ne govorimo, dasi so nekatera baš v zadnjem času postala zopet nad vse aktualna, kakor po 40 letih vprašanje ljubljanskega kolodvora.

Ti jubileji neizpeljanih zahtev so pač nekaj silno žalostnega in prav nujen opomin, da preudarimo, če se vsa naša oficialna politika morda le ne giblje na pravih potih. Kajti vsak tak jubilej neresenih zahtev pomeni zastoj v našem razvoju, pomeni povečanje naše razdalje od naprednejših narodov in s tem tudi poslabšanje naših eksistenčnih pogojev. Če le količkaj mislimo na blagostanje svojih ljudi, če nam je le količkaj pri sreju napredek našega naroda, potem teh zastojev ne smemo več trpeti.

Žalibog pa se velik del našega naroda niti ne zaveda, da zastaja ves naš razvoj in da ne napredujemo v tej meri, kakor bi mogli in morali. Velik vzrok tega nejasnega pogleda v dejansko stanje stvari je v naših medsebojnih prepričanjih, s katerimi naravnost luksuzno trošimo svoje sile za najbolj malenkostne stvari in dostikrat tudi za čisto negativne.

Naloga nameravanega akcijskega odbora bi morala biti baš v tem, da bi neprestano opozarjal le na naša velika gospodarska vprašanja, ne da bi pri tem na katero koli stran delal kakšne očitke. Ta akcijski odbor bi le zbiral sile iz vseh taborov in iz vseh strani, da bi polagoma zbral takšno moč, da o svojih težavah ne bi le govorili, temveč jih začeli lepo po vrsti tudi reševati. Akcijski odbor bi tako usmeril vse naše delovanje v eno smer in bi s tem podvojil vse naše sile, da bi polagoma začeli padati oni žalostni jubileji neizpoljenih zahtev.

S tem skupnim delom vseh gospodarskih stanov in tudi drugih pa bi polagoma dosegli tudi ono sožitje med Slovenci, ki bi ga že davno morali imeti in ki ga zaradi svojega majhnega števila tako nujno potrebujemo. Mogli bi postati naravnost primer harmonično razvitega naroda, ki ne pozna nobenih velikih socialnih razlik, ker je v resnici ena sama velika družina. Mogli bi biti »narod, ki je

vzet kakor iz škatlice«, kakor se dostikrat reče.

Ni prav nobena utopična misel, temveč prav lahko dosegljiva realnost, samo če malo bolj mislimo samo na to, kar nas združuje in kar nam je vsem potrebno in v skupnem delu nekoliko pozabljamo na razne idejne razlike, ki nas ločijo. Samo z nekoliko strpnosti do mišljenja vsakega posameznika, a mnogo smisla za skupna javna vprašanja, in začel se bo naš dvig v pospešenem tempu.

Velika naloga akcijskega odbora gospodarskih stanov je, da ustvari podlago za orientacijo na-

še družbe v tem smislu in da pokaže primer, kako morejo zastopniki tudi raznih stanov složno delovati in složno dosegati uspehe, ker imajo pred očmi vedno le skupni cilj. V svojem srcu itak vsa slovenska javnost takšno složno pozdravlja, ker pač ve, da se bodo sicer naše zahteve samo kopičile in kopičile, da pa nikdar ne bomo doživeli rešitve le ene njih.

Zato je nujno potrebno, da se predlagani akcijski odbor ustanovi čim prej in da začne tudi čim prej delati. Ni treba, da bi začel kar takoj z največjim hrupom reševati najvažnejša in najtežja

vprašanja, temveč bo le koristno, če se bo v začetku omejil le na najbolj nujna — pa čeprav bolj majhna — stanovska vprašanja, samo da pri tem nikdar ne pozabi na svoj končni cilj — na složno reševanje tudi naših največjih vprašanj. Pri majhnih vprašanjih naj se preizkusi njegova sposobnost, naj se premagajo vse začetne težave, da bo pri velikih vprašanjih šlo kasneje delo še laže od rok in s še večjim učinkom.

Akcijski odbor gospodarskih stanov more prinesiti rešitev, a neodpušljivo bi bilo, če to možnost ne bi izkoristili.

Izvoz jabolk v Nemčijo je docela ponehal

Katastrofa za kmete in trgovce. — Zaradi prenizkega tečaja marke bo letos še slabše kakor l. 1932.

Ko smo letošnjo pomlad pregledovali naše sadovnjake ter ocenjevali letošnjo letino jabolk, smo si delali lepe upe: veliko denarja bo letos prišlo med naše izmozgano kmečko prebivalstvo, tudi trgovci bo zaslužili pri sadni trgovini, pa magari če ne bo zaslužil naravnost, pa mu bo kmet laže poravnal dolgove, ki jih je delal med letom na račun sadnega pridelka. Koncem junija so prišle potem v javnost kalkulacije naših sadnih strokovnjakov o

naravnost briljantni letini.

Po podatkih iz posameznih okrajev bi letos Slovenija celotno pridelala okoli 3550 vagonov jabolk, od tega bi prišlo 1700 vagonov v poštev za izvoz kot prvovrstno blago. Nekateri okraji so bili kar oblagodarjeni s sadjem: največ je izkazoval kraj Maribor levi breg, namreč 1500 vagonov, potem Celje 550, Ljutomer 440, Ptuj 360, Novo mesto 175, Murska Sobota 175, Maribor desni breg 125, Kranj 150, ljubljanska okolica 120 vagonov, ostali kraji pa od 50 do 100 vagonov. Poleg dobre letine pa je sadje letos tudi prvovrstne kakovosti. Mokrotno, hladno poletje mu pri razvoju silno prija, plodovi so neverjetno debeli in brez vsakega madeža. Zlasti dobro so letos obrodile ter imajo prvovrstne plodove kanadke, naša najfinejša kvaliteta jabolka, ki so se lani plačevala do 6 din za kg. Potem pa so prišle julijske in avgustove nevihte ter so te lepe račune precej izpremenile. Toča je zbila nekatero najbolj oblagodarjene kraje ter uničila nekaj sto vagonov pridelka jabolk. Zlasti velika škoda je v šmarskem okraju. Toda v celoti bi kljub vremenskim neprilicam ostalo za izvoz še okoli 1500 vagonov.

Izvoz se je pričel prezgodaj

Naši izvozniki so se za letošnjo kampanjo temeljito pripravili. Pravočasno so podvzeli vse potrebne korake glede izvoznih dovoljenj, pravočasno so si preskrbeli odjemalce. Edino, kar jih je plašilo, je bilo dejstvo, da bo naš izključni odjemalec letos Nemčija. Češkoslovaška ima dobro letino, Avstrija prav tako, Francija pa ima devalvirano valuto, da za izvoz ne pride v poštev. Z izvozom v Nemčijo pa so imeli naši eksporterji že dosedaj dovolj neprijetnih izkušenj. Prva napaka, ki se je letos pri izvozu v Nemčijo

zopet ponovila, je bil prezgodnji začetek. Naši eksporterji niso mogli dovolj naglo pričakati pričetka izvozne sezone, skušali so drug drugega prehiteti, pa so nakladali in odpošiljali nezrelo blago. Razočaranje seveda ni izostalo. Reklamacije nemških odjemalcev so se množile, cene so začele padati.

Danes: popolen zastoj

Dosedaj smo izvozili v Nemčijo vsega okrog 200 polovičnih (pet-tonskih) vagonov zgodnjih jabolk. To pa je menda tudi vse, kar je šlo od zgodnjega sadja iz države. Izvoz je namreč popolnoma zastal, eksporterji nemudoma odpovedujejo nadaljnje nakupe. Med producenti in nakupovalci jabolk pa je zavladala pravcata panika. Cene so se pred nekaj dnevi še gibale od 170 do 1480 za kg, danes ponujajo kmetje blago že po dinarju, pa ga ne morejo prodati.

Kje so vzroki

Enega glavnih vzrokov smo že navedli: razočaranje nemških odjemalcev zaradi slabega, prezgodaj obranega blaga. Zaradi tega so padle cene našim jabolkam v Nemčiji za 40%. Nemški kupci imajo dovoljenje, da plačujejo naša jabolka feo nemška meja po 25—27 RM za 100 kg. Danes pa ga nočejo niti po 16—17 RM, kljub temu, da ga naši eksporterji po tej ceni v svojo lastno izgubo ponujajo.

Drugi vzrok je Italija, ki je prav sedaj vrgla na nemško tržišče ogromne količine južnotirolskega blaga. Tirolska prideluje samo eno sorto zgodnjih jabolk »gravenštajncac«, ki pa je kvalitetno mnogo boljše, kakor so naše zgodnje sorte. Italija je liro devalvirala. Že zaradi tega je bolj konkurenčna, kakor mi. Poleg tega pa obračunava Italija nemško marko po zlati pariteti, italijanski izvoznik dobi za marko v našem denarju 17'65 din, naš pa samo 12'50. Razumljivo, da lahko Italija eksportira svoja jabolka ceneje, kakor mi, pa bodo njeni eksporterji zaradi višjega kurza marke še vedno več zaslužili, kakor naši. V pričetku tega tedna je dobila tudi Avstrija kontingent za izvoz 100 vagonov zgodnjega sadja in sicer po 13'50 RM feo meja. Ker pa ob račun. Avstrija za marko 2'50 šilinga, dobi tedaj avstrijski eksporter v našem denarju za kg jabolk feo nemška meja še vedno 2'37 din, kar ne more naš niti v najugodnejšem slučaju doseči. Po-

leg tega ima Avstrijec še dosti nižjo tovarnino do nemške meje, kakor naš izvoznik. Če se naši eksporterji prilagodijo cenam, s katerimi nam sedaj konkurira Avstrija na nemškem trgu, bi to odgovarjalo pri sedanjem tečaju marke din 1'25 za kg jabolk.

Tretji vzrok pa je konkurenca nemškega blaga, ki je začelo prihajati pred par dnevi na trg iz zapadne Nemčije. Nemška jabolka so za 20% cenejša od naših feo meja. Pri tem odpade nemškemu importerju še carina 450 RM od vagona, tovarnina od meje do namembne postaje 150—200 RM in še okrog 100 RM davkov in raznih stroškov. Razumljivo je, da bo raje iskal domače blago, četudi se kvalitetno ne da primerjati z našim pridelkom.

Usodne posledice

Kakor smo že omenili, je izvoz jabolk v Nemčijo v popolnem zastoj. Nemški kupci v pretežni večini niso izrabili dovoljenj za uvoz jugoslovanskih jabolk in jih v tem mesecu niti ne nameravajo izrabiti, če ne bodo podaljšana za september, tudi če bi se situacija izboljšala, česar pa v prihodnjih 14 dneh ni pričakovati. Dvomljivo je radi tega, da bi se mogla držati pri nas v prvi polovici septembra cena jabolk feo vagon nakladalna postaja po din 1'25 do 1.30, da bi približno lahko postali konkurenčni italijanskemu in nemškemu domačemu blagu. Udarjen bo s tem predvsem kmet, saj bo zopet, kakor leta 1932, moral sprešati svoj najlepši pridelek, udarjena bosta prav tako trgovci in eksporter, ki bosta izgubila velike vsote ter bosta morala biti vesela, če bosta sploh rešila svoj kapital, katerega sta vtaknila v to riskantno trgovino.

Tudi za pozno sadje so izgledi slabi

Včasih je bilo tako, da se je sadna trgovina na jesen popravila, četudi je odrekla pri zgodnjih jabolkih. Kmetje, trgovci in eksporterji so pri zimskih jabolkih vseeno prišli na svoj račun ter nadoknadili izgube, ki so jih imeli v poletju. Letos pa so izgledi za pozno sadje izredno slabi. Prejšnja leta se je dosegla najvišja cena za kanadko, ki se je izvažala največ v Francijo. Poleg kanadke pa je je šla v denar zlata parmena, za katero je plačevala Nemčija precej višjo ceno, kakor za ostale

sorte. Zaradi devalvacije francoskega franka bo izvoz v Francijo povsem odpadel. Poleg tega bo lam prevzela francoski trg Italija, ki ima na Tirolskem izredno ugodno letino kanadke, bo pa zaradi nizke lire zopet laže izvažala, kakor mi. Pri prodaji kanadke v Francijo se bo ponovil primer, kakor je sedaj z italijanskim gravenštajncem v Nemčiji. Za zlato parmeno pa tudi ne bo mogoče doseči letos v Nemčiji boljše cene, kakor za katero koli drugo vrsto jabolk, tako da bo tudi ta specialni zaslužek letos odpadel.

Edina pomoč: ureditev tečaja marke

Naši izvoznikarji že leta sem opozarjajo na glavni vzrok nemogoče trgovine z Nemčijo: na neurejen tečaj nemške marke. Tudi Nemci sami že leta in leta pritiskajo na našo Narodno banko, da stabilizira marko na stalni kurz po 14'50 din. Potem bi se naš izvoz v vsakem pogledu v Nemčijo popravil, izvoznikarji bi lahko kalkuliral s stalnim tečajem. Tako pa je danes vsaka kalkulacija nemogoča, poleg tega pa nam ubija nemški trg zaradi nizkega tečaja marke inozemska konkurenca. Dne 10. septembra se sestane v Dubrovniku jugoslovansko-nemška komisija za proučevanje perečih vprašanj medsebojne trgovine. Vsaj do takrat naj bi se najbolj pereče vprašanje, od katerega je vsa trgovinska izmenjava odvisna — to je vprašanje stalnega kurza marke — primerno rešilo, da bo naša dežela letos še nekaj imela od ugodne sadne letine.

Pojasnilo gospodarskim podjetjem Slovenije

Nekatera gospodarska podjetja so razumela povabilo novinarjev, da inserirajo v njih razstavni knjigi, ki bo dogodek za slovensko javnost, kot nekako prošnja za podporo ali celo miloščino.

To je zelo zmotno in napačno mnenje. Slovenski novinarji so naslovili svoj poziv na gospodarska podjetja na čisto realni trgovski bazi, da

za protiuslugo gospodarskih podjetij nudijo svojo uslugo kot tvorci javnega mnenja.

Vsak uvideven gospodar, ki je na čelu pomembnejšega podjetja, ve, da je ta usluga novinarjev zelo dragocena in

vsem gospodarskim ljudem neobhodno potrebna.

Prepričani smo tudi, da bodo vsa gospodarska podjetja to pravilno ocenila in se povabilu novinarjev, da inserirajo v njih razstavni knjigi, tudi v celoti odzvala.

Inerate z besedilom pošljite takoj na naslov: Jugoslovansko novinarsko združenje, sekcija Ljubljana.

Povečanje češkoslovaške proizvodnje jekla

Dočim je znašala povprečna mesečna proizvodnja surovega jekla v Češkoslovaški v l. 1932. 57.000 ton, l. 1933. 62.400 ton, l. 1934. 80.000 ton, l. 1935. 100.000 ton in l. 1936. 130.000 ton, se je letošnja proizvodnja surovega jekla gibala v prvih šestih mesecih takole: januar 186.276 (lani 109.240), februar 168.751 (105.805), marec 179.130 (120.838), april 180.007 (125.975), maj 188.512 (118.877) in junij 202 tisoč ton (119.000).

Vprašanje izvoza naše živine skozi Reko v Italijo

Glede izvoza naše živine skozi Reko v Italijo sta nastali dve mnenji. Eni predlagajo, da bi se živina postavljala na reški trg, ki je za izvoz živine zelo dobro urejen. Tako je na Reki hlevov za 2000 glav goveje živine. Del naših izvoznikov pa je temu mnenju nasproten ter pravi, da se na reškem trgu favorizira madžarska živina. Zato zahtevajo ti izvozniki, da se naša živina prodaja na Sušaku, to tem bolj, ker so tudi na Sušaku potrebni hlevi. Tako je tvrdka Pilepić in Dobriča že postavila potrebne stavbe za namestitev 700 glav goveje živine na zaprtem prostoru, 200 glav živine pa ima še prostora na pokritem, a odprtem prostoru. Tvrdka pa ima tudi dovolj prostora, da postavi še nove hleve. Vsi ti hlevi so v neposredni bližini železnice in pristanišča na Brajdici, da so tudi po svoji legi za izvoznike zelo ugodni.

Da je tudi iz obče-narodnih in gospodarskih razlogov priporočljive, če se živina izvaža skozi Sušak, je lahko pojmljivo.

Izvoz naše pšenice za devize je svoboden

Po odločbi ministrstva za trgovino in industrijo je izvoz pšenice za devize pri določenih pogojih svoboden. S to odločbo ministrstva so naši izvozniki zelo zadovoljni, vendar pa so mnenja, da odločba vsaj še nekaj časa ne bo imela praktične vrednosti. Cene naše pšenice so namreč še vedno nad svetovno pariteto. Razlika med našimi cenami in cenami na svetovnih tržiščih znaša namreč 1500 do 1800 din pri vagonu in zaradi tega naši izvozniki ne bodo mogli izkoristiti odločbe o svobodnem izvozu pšenice. Pričakuje pa se povzvišanje cen pšenice na svetovnih tržiščih v taki meri, da bo pariteta izenačena.

Polovična vozina

Jesenski ljubljanski velesajem bo od 1. do 12. septembra. Generalna direkcija državnih železnic je odobrila polovično vozino v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Obiskovalci ljubljanskega velesajma, ki hočejo uživati 50% popust na železnicah, naj kupijo na odhodni postaji ali pri Putniku direktno celo vozno karto do Ljubljane in rumeno železniško legitimacijo za din 2.—. Železniške karte pri prihodu v Ljubljano ne smejo oddati, ker velja ta skupno z železniško legitimacijo, na kateri se potrdi obisk velesajma, za brezplačen povratek do odhodne postaje. Legitimacije za vstop na velesajem se kupijo v Ljubljani na velesajmu pri blagajnah.

Reja občutljivih malih domačih živali

ni tako enostavna stvar. Kako je treba ravnati, da bo reja uspešna in da bo prinesla dobiček, bodo pokazali strokovnjaki na razstavi živalca na ljubljanskem velesajmu od 1. do 12. septembra.

Celo premoženje

stane drugje tako pohištvo kakršno dobite na pohištveni razstavi na ljubljanskem velesajmu že po zmoglivi ceni. Od 1. do 12. septembra, ko bomo imeli jesenski velesajem v Ljubljani, se sami lahko prepričate o tem. Najsolidnejši mizarji z vseh delov dravske banovine so si rezervirali okrog 1.500 m² prostora, kjer bodo razstavili svoje izdelke, ki predstavljajo višek stanovanske kulture. Razen luksuznih oprav bo na izbiro tudi ceneno, pa vendar praktično pohištvo. Solidnost vseh mizarjskih izdelkov, razstavljenih na velesajmu pa je zajamčena.

Vsdržavni trgovski kongres se odgodi na jesen

Seja Centralnega predstavništva v Beogradu

Kakor smo na kratko poročali že v ponedeljkovi številki, je bila v četrtak v Beogradu seja Centralnega predstavništva, ki jo je vodil predsednik Nedeljko Savić. Seja je bila odlično obiskana, saj so se seje udeležili zastopniki vseh zvez trgovskih združenj, med njimi za ljubljansko zvezo njen predsednik Stane Vidmar. Edino zagrebška zveza ni bila zastopana, a se je brzojavno opravičila.

Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo o trgovskem kongresu, ki bi moral biti letošnjo jesen v Zagrebu. O nameravanim kongresu je obširno poročal predsednik Savić, ki je poudaril, da so vse zveze pripravljale svoje referate in da ni bilo nobenega razloga, da bi se računalo z odložitvijo kongresa. Nakrat pa je Zagreb javil, da sedaj nikakor ne more prirediti kongresa. Ker nikakor ne moremo prirediti kongresa v drugem mestu, dokler Zagreb sam ne predlaga drugega kraja, ni druge rešitve, kakor da se kongres odloži na spomlad. Iz splošnih vzrokov pa je tudi bolje, da je kongres spomlad, ker so danes tudi v Beogradu razmere tako težke, da je prireditev kongresa v Beogradu nemogoča.

Delegat Osijeka dr. Mikulić obžaluje, če bi se kongres odložil, ker je baš sedaj kongres nujno potreben, da se povzdigne stanovska zavest in poudarijo trgovske zahteve. Naša trgovina preživlja vedno težje čase zaradi etatiziranja gospodarstva, privilegijev rabavljalnega združništva, krošnjarstva in drugih že dostikrat naglasenih težav. Na velikem shodu pa je treba javno opomniti tudi one trgovce, ki so člani narodne skupščine, da bolj vneto zastopajo trgovske interese. Iz vseh teh razlogov bi bilo potrebno, da bi bil še letošnjo jesen vsdržavni kongres jugoslovanskega trgovstva.

V imenu ljubljanske Zveze sporoča predsednik Vidmar sklep zadnje predsedstvene seje, da v Ljubljani nikakor ne more biti trgovski kongres. Enako izjavo je podal za Split njen zastopnik. V imenu srbijanskih trgovcev je govoril delegat Sekerežoni. Če pravi Zagreb, da zaradi težkih tamšnjih razmer ne more biti kongres v Zagrebu, potem mora izjaviti, da so v Srbiji razmere še težje. Srbske trgovce napadajo z vseh strani. Na eni strani se jim očita, če bolj krepko nastopijo za svoje zahteve, da so boljševidni in pro-državni elementi, na drugi strani pa, da so reakcionarci. Srbski trgovci so izvedli že dva kongresa in ne morejo še tretjega. Tudi zaradi materialnih razlogov ga ne morejo. Nikakor pa nečemo popustiti v borbi za svoje pravice in kljub težkim razmeram bomo nadaljevali svoj boj. Objektivno pa moramo ugotoviti, kaj se more in kaj se mora storiti. Prvi pogoj pa je, da se stanovska zavest naših ljudi še dvigne in da se vsi oklenemo svojih organizacij. Tisti, ki ne delajo za naše stanovske organizacije so podobni onim nepremišljenim ljudem, ki sekajo vejo, na kateri sedijo. Žalibog nekateri res tako delajo in ti ljudje raje za golo kost delajo za politične stranke, namesto da bi se oklenili svojih stanovskih organizacij. Posledica te nezavednosti je, da se naš stan sistematično zatira in da dobivajo tuje, ki prihajajo v vedno večjem številu v deželo, tudi vedno večje pravice. Tako prihajajo k nam tudi propadli trgovci z golimi rokami, že po kratkem času pa imajo celo premoženje.

Nujno potrebno je, da začnemo zbirati svoje ljudi in krepiti svoje organizacije in zato se letošnji kongres ne bi smel opustiti.

Predsednik Savić je nato prečital obe pismi iz Zagreba glede odložitve kongresa. Po krajši debati je bilo sklenjeno, da se kongres odloži na spomlad, ker je sedaj tudi že premalo časa za dobro pripravo kongresa.

Obenem se je sklenilo, naj vsa združenja skličejo širše članske sestanke, na katerih naj se članstvo obvesti o tem sklepu, nato pa se naj obravnavajo vsa za trgovstvo važna vprašanja. Ti sestanki naj bodo končani do 1. oktobra, na podlagi sklepov teh sestankov pa naj Zveze do 15. oktobra pripravijo za Centralno predstavništvo svoje poročilo, da bo to natančno poučeno o težnjah in potrebah vsega trgovstva Jugoslavije.

Predsednik Stane Vidmar sporoča, da je bil na zadnji seji ljubljanske zveze sprejet sklep, da se ustanovi akcijski odbor vseh gospodarskih stanov, da bi se ti složno podpirali v boju za svoje pravice.

Predsednik Savić pozdravlja to misel zlasti se, ker ve, da jo bo Ljubljana tudi izvedla. Pripominja, da bo kot podpredsednik beograjske velesajma prišel najbrže k otvoritvi ljubljanskega velesajma ter bo z njim prišlo tudi več drugih tovarišev. Takrat bi bila prilika, da se na prijateljskem sestanku pogovorimo o svojih skupnih težnjah.

V nadaljnji debati se je še nadalje poudarjala potreba intenzivnega dela za poglobitev stanovske solidarnosti.

Vprašanje veleblagovnic

Predsednik Savić je nato poročal, da ugasne dne 27. oktobra sedanja uredba o prepovedi veleblagovnic. Moramo zato že sedaj začeti akcijo, da se bo ta uredba podaljšala in zboljšala. Potrebno je, da gremo svojo pot za doseg tega cilja odločno in brez ozira na vsa nasprotja. Če ne bomo sedaj zavedni, se nam more zgoditi isto, kakor čevljarjem, katerih zahteve so se kar pohodile.

Zastopnik splitske zbornice je poudarjal, da so vse zbornice že ponovno poudarile, da se veleblagovnice nikakor ne smejo dovoliti. Zbornice naj sedaj ponovno vložijo svojo predstavo, v njej pa poudarijo, da bodo vsi zbornični svetniki odložili svoje funkcije, če se uredba o prepovedi veleblagovnic ne bi podaljšala in izpopolnila. Z veleblagovnicami se tako zelo ogrožajo interesi naše nacionalne trgovine, da bi se morali zastopniki in zbornični svetniki odločiti tudi za ta demonstrativni korak.

Vprašanje kartelov in prodiranje tujcev

Tudi o tem vprašanju je podal uvodoma kratak referat predsednik Savić. Naglasil je, da ni države na svetu, ki bi dovoljevala, da si tuje osvajajo nacionalna podjetja in da odvezemajo domačinom zaslužek. Pri nas pa se to dovoljuje. K nam prihajajo tuje brez vseh sredstev, v kratkem pa se vozijo v elegantnih limuzinah. Dočim pa se dovoljujejo tujcem razne ugodnosti, pa se postopa proti domačim trgovcem z vso strogostjo.

Karteli so enako večinoma v tujih rokah. Zato bi bilo pravilno, da bi se smeli karteli ustanovljati le s pristankom zbornice dotičnih območij.

Glavno pa je, da se uvede absolutno za vsa podjetja popolna enakost obdačevanja, ker je vsak drug sistem krivica, da se dovoljujejo ugodnosti enim na škodo drugih. Enotni davčni sistem in enotna davčna praksa za vse! To je naša zahteva.

Končno so bile sprejete naslednje

zahteve trgovstva:

1. Ker se je izkazal sistem veleblagovnic (velikih trgovskih magacinov) v tujini kot škodljiv za splošne interese, prav posebno pa še za nacionalno trgovino ter se je to izkazalo tudi pri nas, zahteva jugoslovansko trgovstvo popolno prepoved veleblagovnic. Da se ta njih zahteva izvede, so trgovci v vsej državi pripravljani uporabiti vsa razpoložljiva sredstva, pa tudi skrajna.

2. Trgovstvo zahteva nadalje ukinitvev kartelov, ki se morajo prepričati v kateri koli obliki. V zvezi s tem vprašanjem zahtevajo trgovci, da se prepreči vsako nepotrebno zaposlovanje tujcev.

3. Trgovstvo mora vztrajati na svoji zahtevi, da se smatrajo vse nabavljalne in konsumne zadrage kot obrati, ki spadajo pod obrtni zakon in se morajo kot takšni obdačevati kakor vse druge trgovske družbe in plačevati družbeni davek. Vsako drugo postopanje s temi zadrugami v davčnem oziru pomeni njih privilegiranje na škodo drugih gospodarskih skupin.

4. Trgovstvo konstatira, da se dosedaj ni nič naredilo za enotno obdačevanje vseh davčnih zavezancev. Zato zahtevajo trgovci, da se odpravi obdačevanje podružnic industrijskih podjetij po družbenem davku in da se vsi trgovski obrati obdačujejo po davčnih odtorbah in tako tudi vse nabavljalne in konsumne zadrage. Za vsakega davčnega zavezanca se mora določiti natančna vsota njegovega davka, ki se potem med letom ne sme več povečati. Rentnina od dvomljivih terjatev se mora črtati, ker se ti donosi sploh ne morejo izterjati.

5. Ker ogromna večina kmetov dolžnikov ne plačuje svojih dolgov niti po zadnji uredbi, s čimer se prizadeva vsemu gospodarstvu težka škoda, zahtevajo trgovci, da se vse določbe glede plačevanja kmetov dolgov izvajajo natančno in da se ves postopek pri izdajanju potrebnih dokumentov poenostavi.

Končno je bilo poudarjeno, da so vsi trgovci v teh vprašanjih solidarni in da vztrajajo pri sklepih svojih kongresov v Skoplju in Beogradu.

Zunanja trgovina

Češkoslovaška bo jeseni kupila v Turčiji 1.2 milijona kg tobaka. Izvoz naše pšenice v Nemčijo se je začel in je Prizad doslej že izvozilo 2000 vagonov pšenice. Ker pa znaša kontingent za Nemčijo 5000 vagonov, bo treba izvoziti še 3000 vagonov pšenice.

Prizad je odkupil doslej 9000 vagonov nove pšenice, lani v istem času pa le 4800 vagonov. Pri dosedanjih cenah so dobili proizvozniki za novo pšenico že okoli 150 milijonov, lani ob tem času pa nekaj nad 50 milijonov.

Francoski uvozni kontingenti bodo na novo urejeni. V bodoče nameravajo onemogočiti in omejiti uvoz blaga, ki ni kontingentirano, ki pa se uvaža v velikih količinah. Uvozna carina za neke kontingentirane artikole bo obenem povečana, od česar pričakujejo normalizacijo uvoza.

Letošnjo svetovno žetev bombaža cenijo na 30.9 milijona bal, svetovna poraba bombaža pa je proračunana za l. 1937/38. na 30.5 milijona bal.

Angleška zunanja trgovina izkazuje v juliju uvoz v vrednosti 85.51 milijona funtov in izvoz 47.57 milijona funtov. Izvoz v letošnjem juliju je bil najvišji v zadnjih 7 letih. V primeri z julijem 1936 se je izvoz povečal za 748, uvoz pa za 1677 mil. funtov.

Poljska je v juliju izvozila blaga za 98.2 milijona zlotov, uvozila pa za 114.7 milijona zlotov, da je bila njena trgovinska bilanca pasivna za 16.4 milijona zlotov.

Politične vesti

Proti koncu tega meseca bo v Bukarešti sestank Male antante. Kakor poročajo italijanski listi, se bo na tem sestanku govorilo zlasti o najnovejšem razvoju angleško-italijanskih odnošajev.

Portugalska je prekinila diplomatske odnose s Češkoslovaško, ker ji Češkoslovaška ni dobavila naročenega orožja, pač pa baje namesto nje v Valenciji. V Pragi so sprejeli to prekinjenje čisto mirno, v Nemčiji pa z navdušenjem ter pravijo, da se Nemčija solidarizira s Portugalsko.

Francoski odpravnik poslov v Berlinu je protestiral pri nemški vladi zaradi ponovnih napadov nemškega časopisja na Francijo. Odpravnik je zlasti poudaril, da so čisto brez podlage vesti nemškega tiska, kakor da bi nameravala pariška vlada intervenirati v korist vlade v Valenciji.

Na izredni seji londonske vlade se je razpravljalo zlasti o kolektivnem nastopu francoske, angleške in ameriške vlade v Nankingu in Tokiu. Vse tri vlade bi predlagale Kitajski in Japonski, da umakneta svoje čete iz Sangaja, vse tri vlade pa bi poskrbele potem za red in mir v Sangaju.

Britanski listi pišejo obširno o vojni na Daljnem vzhodu in ne prikrivajo svojega strahu, da se ta vojna ne bo mogla lokalizirati, temveč da se bo izpremenila v svetovno vojno.

Kitajski finančni minister Kung je imel v Avstriji daljši sestanek z zunanjim ministrom Litvinovim.

Tako v bojih okoli Sangaja kot tudi pri bojih za Nankov so dosegli Kitajci znatne uspehe in so se morali Japonci umakniti. Tudi proti Pekingju in Tienčimu so kitajske čete v ofenzivi. Kitajske čete se bore z velikim junaštvom in veliko odločnostjo. — Kitajska centralna vlada je odredila splošno mobilizacijo. — Japonski poslanik je v vsem osebje odpotoval iz Nankinga. — Japonci poročajo, da so sestrelili veliko število kitajskih letal. Pa tudi Kitajci poročajo o svojih uspešnih bojih proti japonskim letalom. — Japonci pošiljajo vedno nove čete.

Boj za Sangaj se nadaljuje z vso oestroto. Kitajci so zopet dosegli nekatere manjše uspehe. — Japonci so zopet začeli ofenzivo proti Nankovu. — Japonski admiral Fušimi je izjavil, da bo japonska mornarica uničila kitajsko, če bi se ta še enkrat predrznila napasti japonsko vojno ladjo.

Ameriška vlada odpošlje v Tokio in Nanking posebno noto, v kateri opozarja, da bo zahtevala od obeh vlad odškodnino za uničeno premoženje ameriških državljanov ter za vse človeške žrtve. Istočasno je vlada sklenila, da pošlje v Sangaj še 1200 moč mornariške vojske.

Republikanske čete so začele pri Madridu zopet ofenzivo. Novo ofenzivo bo vodil general Miaja, ki je zopet prevzel vrhovno poveljstvo nad vsemi republikanskimi četami na madridski fronti. — Prav tako pa se nadaljuje Francova ofenziva proti Santandru.

Zaradi vedno bolj pogostih napadov na trgovske ladje v Sredozemskem morju je angleška vlada poslala v španske vode nove bojne ladje ter obenem naročila vsem svojim ladjam, da se tudi z orožjem ubranijo vsakega napada na trgovske ladje.

Francova ofenziva na santanderski fronti se je ustavila. Vendar pa je prinesla gen. Francu precej velike uspehe.

Angleški listi znova poročajo, da je Mussolini v resnici ponudil negušu etiopski prestol, a da bi bil vaval Italije. Angleški listi pišejo da se je Mussolini odločil za to ponudbo, da bi dosegel priznanje aneksije Etiopije in da bi laže zadržal upore Etiopcev proti italijanski nadoblasti. Neguš pa da je odgovoril, da bi pristal na sprejem italijanskega predloga le, če bi mu to nasvetovala Zveza narodov.

Avstrijska vlada je objavila novo besedilo zakona o zaščiti javne varnosti in reda. Zakon ima skupno 32 paragrafov, od katerih je najvažnejši 12. paragraf, ki navede vse prepovedane stranke. Med njimi se tudi izrečno navaja narodno-socialistična stranka.

Oblastem v Mosulu se je posrečilo, da so popolnoma zadržale upor.

Hitler je povabil Mussolinija k velikim jesenskim manevrom nemške vojske.

Ugotovljeno je na podlagi najdenih dokumentov, da je bil umorjeni diktator v Iraku v zvezi z narodnimi socialisti. Komandant čet v Mosulu ni hotel aretirati v umor zapletenih oficirjev, češ da bi potem nastal vojaški upor.

Veliki protijudovski izgređi so bili v Curihu. Demonstranti so metali po kavarnah, v katerih so zbiražo Zidje, bombe za solzenje.

Denarstvo

Pred kongresom samoupravnih hranilnic

Pod pokroviteljstvom kralja Petra II. se otvori dne 4. septembra v Zagrebu kongres samoupravnih hranilnic. Kongresa se udeležijo v velikem številu tudi odlični gostje iz Češkoslovaške, Poljske in Italije. Iz Češkoslovaške pride okoli 60 delegatov, med njimi več senatorjev in poslancev. Kongresa se udeležijo tudi direktor Mednarodnega zavoda za varčevanje prof. Ravizza iz Milana. Ena glavnih zahtev kongresa bo zahteva po izdaji enotnega hranilničnega zakona, ki ga imajo že vse države, le naša ga še vedno pogreša.

Dan pred kongresom samoupravnih hranilnic bo 6. glavna skupščina Zveze hranilnic kr. Jugoslavije. Zveza dela že pet let na to, da bi se izdali potrebni predpisi v varstvo vlagateljev, da bi se dvignilo varčevanje ter je v ta namen organizirala že veliko propagandno delo. Zalibog pa ne dobiva zveza na odločilnih mestih one podpore, ki bi jo zaslužila in ki bi bila tudi potrebna v interesu našega narodnega gospodarstva.

Istovrstno s kongresom pa bo v Zagrebu tudi glavna skupščina Zveze slovanskih hranilnic, na Zagrebškem zboru pa se otvori razstava hranilništva.

Predlogi za saniranje našega denarništva

V zvezi z vprašanjem sanacije našega denarnega trga, ki ga je začela proučevati Narodna banka, so začele tudi bančne organizacije proučevati to vprašanje in ni izključeno, da pride do državne konference zaradi tega vprašanja.

Večina zastopnikov našega bančništva je na stališču, da bi se moralo v pomoč našega denarništva storiti naslednje:

1. Narodna banka bi morala plačati okoli 850 milijonov din terjatev bank do kmetskih dolžnikov ter od Priv. agrarne banke sprejeti za ta denar bone.

2. Državna hipotekarna banka naj bi prevzela večino hipotekarnih posojil od zasebnih zavodov, ki jih ne morejo izterjati baš zato, ker je Državna hipotekarna banka intabulirana na prvem mestu. Na ta način bi prišli denarni zavodi do 1400 milijonov din likvidnih sredstev.

3. Narodna banka naj pomaga velikim industrijskim podjetjem, ki dolgujejo denarnim zavodom več ko 1500 milijonov din. Ta dolg je nastal v dobi največje gospodarske konjunkturo, in se zato ne more izterjati v kratkem času, ne da bi prišlo do najtežjih posledic.

Na ta način bi dobili denarni zavodi skupno 4 milijarde din likvidnih sredstev.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. avgusta navaja te izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je povečala za 2,1 na 1.690. Povečala se je samo kovinska podloga v blagajnah, dočim je ostala vsota zlata v tujini neizpremenjena.

Devize izven podloge so se povečale za 12,9 na 702,35.

Vsota kovane denarja v niklju in srebru pa za 2,25 na 583,9.

Že v 24 urah

barva, pleštra in kemično snazi, obleke, klobuki, škrob in svetilnika srajce, ovrta nike in manšete, Pere suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Posejila so se povečala za 13,6 na 1.571,3, in sicer so se povečala menična za 14,9 na 1.323,6, lombardna pa so padla za 1,3 na 247,6.

Razna aktiva so se dvignila za 34,2 na 1.583,8.

Obtok bankovecev se je znižal za 10,4 na 5.732,6. Če se ne bi povečale devize, posojila in razna aktiva, bi obtok bankovecev gotovo

mного bolj padel, ker so se obveze na pokaz povečale za 70,8 na 2.176,9. Najbolj so se povečali depoziti na tekoči račun, in sicer za 71,6 na 1.216,9.

Razna pasiva so se povečala za 4,7 na 316,2.

Skupno kritje je padlo od 27,45% na 27,12%, samó zlato kritje pa se je znižalo od 27,12% na 26,95%.

Nemčija je razpisala novo posojilo v višini 700 milijonov mark za izvajanje štiriletke.

Skupina švicarskih bank je sklenila, da prispeva v sporazumu z nizozemskimi bankirji k mednarodnemu posojilu Kitajski 100 milijonov šv. frankov.

Trgovinska in industrijska banka v Skoplju je zmanjšala svojo glavnico od 15 na 78 milijona dinarjev.

Razstava slovenskega novinarstva

Nikogar ni, ki ne bi imel vsaj enkrat na teden v rokah časopis, prav malo pa jih je, ki bi vedeli, kako list nastane, kako se tiska in razširja. Ze celo malo pa je takih, ki vedo, kako list dobiva vesti, kako zbira material in kakšnih čudovitih aparatov se poslužuje moderna poročevalska služba.

Kdor pa bo na letošnjem ljubljanskem velesjemu obiskal razstavo slovenskega novinarstva, ta bo o vseh teh vprašanjih poučen, ta bo spoznal, da je novinarstvo v resnici sedma javna sila.

Videl bo, kako se oddajajo vesti po radiu, ker bo na velesjemu instalirana popolna oddajna postaja, videl bo znameniti Hellov aparat, ki daje radijska poročila kar napisana, videl bo aparate za brezžično oddajanje in sprejemanje slik, videl bo pisalni stroj, ki piše sam, videl bo še druge čudežne iznajdbe.

Videl pa bo tudi, kako se dela papir, ker bo razstavljen na razstavi tudi model papirnice v obratu. Z zanimanjem pa bo obstal tudi pred modernimi stavimi stroji in brzotiskarskimi stroji, na katerih se bodo tiskale po 140 letih zopet »Ljubljanske novice«. A

še smo našli le manjši del razstav, ki bodo vidne na razstavi. Tako moramo še zlasti opozoriti na klišarno, ki bo v obratu, da bo vsakdo videl, kako se delajo klišaji za slike.

Razstava pa ne bo pokazala le, kako listi nastajajo, temveč tudi razvoj slovenskega novinarstva. Od onih starih časov, ko so bili kresni edino sredstvo za hitro oddajanje vesti pa do najmodernejšega časa, vse to bo podano na razstavi slovenskega novinarstva. Veliki grafikoni in drugi eksponati bodo vsi to snov ponazorili, da bo vsak obiskovalec razstave lahko razumel razstavljeni material.

Obiskovalec razstave pa bo spoznal tudi vse naše zaslužne može, ki so ustvarjali naše časopise, videl bo njih delo in njih boje, da so nam vsem priborili naše narodne pravice. Častni spomenik požrtvovalnega in idealnega dela za narod bo reprezentativni oddelek na razstavi slovenskega novinarstva.

A tudi vzpodbuden! Kajti pokazal bo, da živi naš narod že stoletja v ozki zvezi z vsem kulturnim življenjem Evrope, da je pri

tem življenju tudi aktivno sodeloval in si priboril upoštevano mesto. Razne knjige, listine, slike, fotografije bodo vse to živo dokumentirale.

A še več bo nudila razstava. Obiskovalec bo spoznal tudi naše glavne tiskarne, bo spoznal naše glavne poročevalske organizacije in končno bo mogel v lepih filmih še podrobneje proučiti ves razvoj novinarstva.

Mnogo lepih in občudovanja vrednih razstav je že nudil ljubljanski velesjem, toda slovenski novinarji bodo s svojo prekosili vse dosedanje in z razstavo znova dokazali, da so resnični tvorci našega javnega mnenja.

In to bodo dokazali s svojo razstavno knjigo, ki bo knjiga trajne kulturne vrednosti. Dala bo namreč popolno bibliografijo slovenskega novinarstva. Zadostno je osvetljena pomembnost tega dela, če navedemo, da nima takšnega dela noben narod na jugu Evrope in celo naprednejši narodi na severu ne.

Vsem nam v pouk in ponos bo razstava slovenskega novinarstva, zato naj je nihče ne zamudi!

Občni zbor zadruga „Mariborski teden“

V torek, dne 17. avgusta je bil v posebni sobi kavarnar »Jadrant IV. redni občni zbor »Mariborskega tedna«.

Načelnik dr. Lipold je po pozdravu zadrugarjem ter zastopnikom obrta, industrije, trgovine in drugih sodelujočih organizacij podal predsedstveno poročilo ter v glavnih obrisih opisal prireditve lanskega leta, V. jubilejnega Mariborskega tedna in letošnjega VI. Mariborskega tedna. Z velikim zadovoljstvom je ugotovil, da je misel »Mariborskega tedna« prodrla v vse kroge in da ves Maribor složno sodeluje pri »Mariborskem tednu«, da si je danes že težko predstavljati Maribor brez teh tradicionalnih prireditev, ki v svoji pestrosti podajajo živo sliko gospodarskega, kulturnega in sportnega udejstvovanja Maribora in njegovega zaledja.

Po tajniškem poročilu, ki ga je podal ravnatelj »Putnika« Josip I. Loos, v katerem je orisal organizatorično delo, je podal blagajniško poročilo blagajnik Alfonz Gilly, pooblaščenec Ljubljanske kreditne banke. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da se je finančno stanje tudi v letu 1936. zboljšalo in to zahvaljujoč izredni požrtvovalnosti članov uprave. »Mariborski teden« je edina institucija v Jugoslaviji, ki prireja tako velike prireditve brez kakršne koli javne subvencije ter je navezana popolnoma na lastno delo, ki ga opravljajo člani zadruga brez stalnega uradniškega aparata. Ves doseženi prebitki je bil prenesen na rezervni fond, ki omogoča gledati z mirno vestjo in brez strahu v bodočnost le prepotrebne in največje kulturne in gospodarske institucije v bivši mariborski oblasti.

V imenu nadzorstva je podal poročilo Fran Novak, predsednik Okrožnega odbora obrtniških združenj. Nadzorstvo je pregledalo vse knjige, našlo poslovanje zadruga

v najzornejšem redu ter predlagala razrešnico.

Na dnevnem redu so bile samo volitve načelstva, ker je bilo nadzorstvo po pravilih lani izvoljeno na tri leta. Dosedanje načelstvo (dr. Fran Lipold, odvetnik, načelnik; Rudolf Golouh, ravnatelj, podnačelnik; Jos. I. Loos, ravnatelj »Putnika«, tajnik; Alfonz Gilly, bančni poobl., blagajnik; dr. Alojz Juvan, mestni načelnik; dr. Miroslav Ploj, podpredsednik senata, Ferdo Pinter, veletrgovec; Dragotin Roglič, industrialec; Josip Šerec, kavarnar, Henrik Saboty, podpolkovnik v pok.; Fran Reicher, krojaški mojster) je bilo izvoljeno za novo dobo dveh let.

Dalje je bil na občnem zboru

spremenjen § 7. zadrugnih pravil, ki so do sedaj določala, da se na deleže sicer ne deli nobena dividenda, da se pa deleži lahko obrestujejo, toda obrestna mera ne sme presegati eskontne mere Narodne banke. Zadrugarji se niso posluževali te ugodnosti ter ni »Mariborski teden« do sedaj še nikdar izplačal ne dividende in tudi ne obrestil. V tem smislu se spremenijo sedaj tudi pravila, da zadruga ne izplačuje na deleže dividende in jih tudi ne obrestuje.

Pri slučajnostih je apeliral načelnik dr. Lipold na vse navzočne zastopnike, naj kakor do sedaj, složno sodelujejo pri stremljenju in naporih zadruga, pospeševati gospodarski in kulturni razvoj Maribora in njegovega zaledja ter skrbeti za uspešno propagando naših naravnih in kulturnih vrednot.

Avstrijski lesni izvoz še vedno narašča

Izvoz lesa iz Avstrije se še dalje ugodno razvija. V juliju je izvozila Avstrija 19.996 vagonov lesa, za 9400 vagonov več kot lani. Ta izvoz presega tudi junijsko višino (18.257 vagonov). Glavni povizek gre na izvoz rezanega lesa, ki je od 3856 vagonov v lanskem juliju narasel letos na 7654 vagonov, torej skoraj za polovico. To je zelo važno za zaposlitev žag. Največ tega lesa je prevzela Italija, in sicer 4018 vagonov, Madžarska 1547, Nemčija 839, Grčija 522, Francija 272 itd. Nemški nakup se je potrojil, dva in polkrat pa je narasel italijanski in za 20% madžarski.

Okrogli les je dosegel dvig od 3365 vagonov lanskega izvoza na 6496 vagonov in se je torej izvoz podvojil. Italija je kupila v juliju 2512, Nemčija 2497, Madžarska 1001 in Švica 395 vagonov. Glede Italije je to desetkratno povečanje, glede Švice podvojitve, glede Nemčije pa dvig za 50%.

Lesna za celulozo je Avstrija izvozila v juliju 3002 vagona proti lanskim 2021 vagonom, in sicer največ v Nemčijo 2051, v Švico 809, v Češkoslovaško 119, v Italijo pa 19 vagonov. V zadnje našli državi in v Madžarsko je izvoz tega lesa nazadoval.

Izvoz jamskega lesa se je dvignil od 675 na 917 vagonov, od tega sta Nemčija in Madžarska prevzeli 913 vagonov. Še bolj se je dvignil izvoz stavbenega lesa, od 675 na 1727 vagonov. Tega je uvozila Italija 1395 in Madžarska 331 vagonov. Italija je uvoz avstrijskega stavbenega lesa petkrat povečala.

Dvig avstrijskega lesnega izvoza je tem pomembnejši, ker v juliju še ni bil načrt francoski kontingent iz novega sporazuma in tudi zaradi tega, ker je razdeljevanje italijanskega kontingenta povzročilo precejšnje težave. Obe ta se torej v sledečih mesecih še večji izvoz avstrijskega lesa.

Sejmi in razstave

Opozarjamo na današnji oglas Prškega eksportnega sejma, ki bo od 3. do 12. septembra. Posebno priporočljivo za naše uvoznike je, ker je praški velesjem takoj za leipziškim, da si morejo oba največja velesjema srednje Evrope ogledati z enim potovanjem.

Romunska petrolejska proizvodnja še vedno pada

Romunska petrolejska proizvodnja še vedno pada in je bila v prvem polletju 1937 za 16,14% manjša kot lani v istem času. Lani je bilo proizvedenega petroleja še 4'35 milij. ton, letos pa samo še 3'5 milijona ton. Medtem ko je znašala n. pr. proizvodnja v januarju 1937 še 653.000 ton, je padla v juniju na 568.000 ton. Zaradi pomena, ki ga ima petrolejska proizvodnja za narodno gospodarstvo Romunije, se ta neugoden pojav živahno obravnava. Skupna vrednost proizvodnje romunske petrolejske industrije se ceni letno na 13'5 milijarde lejev, od tega odpade državi samo za davke in druge dajatve okoli 4'5 milijarde, na železnice pa okoli 2'5 milijarde. Od celotnega romunskega izvoza v l. 1936. je odpadlo na petrolejske produkte 9 milijard lejev.

Dobave - licitacije

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 24. avgusta ponudbe za dobavo 2000 brezovih metel, strojni oddelek pa do 30. avgusta za dobavo azbestnih vrvic.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. avgusta ponudbe za dobavo pločevine, železa, šamotne opeke, krogličnih ležajev, vijakov z maticami, tračnikov, injektorjev, sljude, saxola, usnja, vodovodnega materiala ter 50.000 kg ovs, do 1. septembra pa za dobavo jeklenih vrvi.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 25. avgusta ponudbe za dobavo raznega prometnega materiala (pločevine, zakovice, vijake l. dr.), do 27. avgusta pa za dobavo raznih cevi in žice.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 26. avgusta ponudbe za dobavo telefonskih izolatorjev ter napravov dveh kompletnih telefonskih postaj.

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 26. avgusta ponudbe za dobavo jeklene vrvi ter 1 koloturnika.

Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do dne 26. avgusta ponudbe za dobavo jadrca, razne vrvi in do 27. avgusta za dobavo raznega usnja.

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Subotici sprejema do 21. avgusta ponudbe za dobavo 5000 kg svinca.

LICITACIJE

Dne 21. avgusta bo v pisarni garnizijske uprave v Ljubljani licitacija za oddajo prodaje raznega peciva in bureka pod zakup.

Dne 21. avgusta bo v intendanturi štaba dravske divzijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo raznih pisarniških potrebščin.

Razpisane so ofertne licitacije za dobavo svežega mesa, in sicer: dne 23. avgusta v Slovenski Bistrici, dne 24. avgusta v Ljubljani, dne 25. avgusta v Mariboru in Bohinjski Beli in dne 27. avgusta v Ptuj. Novem mestu in Mojstrani za potrebe vojaštva za čas od dne 1. oktobra t. l. do dne 31. marca 1938.

Dne 26. avgusta bo v inženirskem oddelku štaba dravske divzijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojnih objektov v Mariboru in zgradbe mariborskega vojnega okrožja.

Dne 30. avgusta bo pri »Dunavski stanici v Stocu« ofertna licitacija za dobavo desk in žeblicev za napravo omar.

Dne 31. avgusta bo v intendanturi IV. armijske oblasti v Zagrebu licitacija za nabavo pšenice za potrebe vojaštva.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Sirite »Trgovski list«!

Stanje japonske industrije

Po poročilu japonskega ministrstva za trgovino in industrijo je znašala vrednost japonske industrijske proizvodnje v letu 1935. 10.836 milijonov jenov, kar pomeni 15,5% več ko l. 1934. Leta 1914. je znašala vrednost japonske industrijske proizvodnje le 1346 milijonov jenov, l. 1920. 5900 milijonov in je padla v času največje krize na 5174 milijonov jenov (leta 1930. je znašala še 5962 milijonov). Od l. 1932. pa, ko je zaradi pohoda v Mandžurijo posebno zrasla japonska vojna industrija, se je začela industrijska proizvodnja zopet dvigati in je dosegla že l. 1933. 7871 milijonov jenov, t. j. za skoraj 3 milijarde več kot l. 1931. Temu vzponu je seveda sledilo tudi povečanje zaposlenosti delavcev in nameščencev, katerih je bilo l. 1935. 2,37 milijona proti 1,6 milijona v l. 1931. in 0,95 milijona v letu 1914.

Na prvem mestu, tako glede številca tovarn kot tudi vrednosti proizvodnje in števila delovnih sil, je **tekstilna industrija**. Tekstilnih obratov raznih vrst je bilo na Japonskem l. 1935. 25.562, obratov za proizvodnjo živil 13.684, obratov za proizvodnjo strojev in raznega orodja 10.352, metalurški

7318, keramičnih 3896, lesnih 7267, tiskarniških 3358, elektrarn in plinar 549, drugih 8544. Delavcev pa so zaposlili: tekstilni obrati 1.006.703, metalurški industrija 217.612, strojna 228.638, živilska 158.125, lesna 85.107, tiskarniška 60.569, električna in plinska 8390, druga industr. podjetja 144.172. Od zaposlenega delavstva je bilo 1.287.575 moških in 1.081.702 žensk.

Produksijska vrednost kovinske, strojne in kemične industrije se je v zadnjih letih močno zvišala in je dosegla l. 1935 47,6% celotne industrijske produktivne vrednosti in je bila za približno 14% višja kot l. 1931.

Japonski vojni industriji posebno primanjkuje strokovnjakov. Kljub ugodnemu razvoju japonske industrije pa so mezde nizke in so se v zadnjem času celo še znižale. S tem v zvezi je znatno zvišanje stavkovnega gibanja v letošnjem letu. Po poročilih notranjega ministrstva je bilo v prvih 4 mesecih letošnjega leta 929 stavk s 128.362 stavkujočimi proti 539 stavkam in 25.560 stavkujočim v istem razdobju lani. Od stavk je bila posebno prizadeta oborožitvena industrija.

Doma in po svetu

Mačkov »Hrvatski dnevnik« je v polemiki z drugimi listi odgovoril, da gledajo Hrvati na konkordat prav tako kakor na vse druge zakone, ki so bili sprejeti brez sodelovanja njih parlamentarne delegacije.

Finančni minister Letica se je vrnil s svojega letnega dopusta v Beograd.

Velikih turških manevrov v Trakiji se udeležuje tudi predsednik turške republike Kemal Atatürk. Manevrom prisostvujejo tudi vsi šefi gen. štabov držav Balkanske zveze, tako za jugoslovansko armado šef gen. štaba general Nedić.

Z redom jugoslovanske krone 3. stopnje je bil odlikovan ravnatelj tovarne za dušik v Rušah Anton Krejci. Iskreno čestitamo!

Na prehodu železniške proge blizu Užice se je dogodila strašna nesreča. V avtomobil, v katerem se je vozil poveljnik vsega našega orožništva gen. Naumović s soprogom, dvema sinovoma in dvema višjima oficirjema, je zavozil vlak iz Sarajeva z vso silo in vlekkel s seboj avtomobil kakih 200 metrov. Soproga generala je bila na mestu mrtva, general Naumović pa tako težko ranjen, da dvomijo, če bo ostal pri življenju. Tudi en višji oficir in najstarejši sin gen. Naumovića sta tako težko ranjena, da je njuno življenje v največji nevarnosti. To je že osma nesreča na tem mestu in vendar še niso postavili zapornice čez cesto. Koliko nesreč naj še bo!

Trgovinsko ministrstvo je podelilo še dve koncesiji za izkoriščanje naših rudnikov. Eno koncesijo je dobila družba »Rukop« v Beogradu, ki ima 1 milijon din glavnice, drugo pa družba »Jugoslovanski plumbus« v Beogradu, ki ima prav tako 1 milijon din glavnice.

Vladimir Arko je pretvoril tudi svoje zadnje podjetje »Vladimir Arko« v delniško družbo. Delniška glavnica družbe znaša 20 milijonov din, razdeljenih na 20 tisoč delnic po 1000 dinarjev. Istočasno je bila razpisana izdaja prioritarnih obveznic po 1000 din, ki se obrestujejo po 4,5% letno in ki se izplačajo v 35 letih.

Prvi kongres pravoslavni veroučiteljev na ljudskih, srednjih in strokovnih šolah bo 7. in 8. septembra v Beogradu.

Dneve grozdja nameravajo prirediti v mnogih mestih Hrvatskega Primorja, da bi povečali konsum grozdja.

Električni daljnovod bo zgrajen iz Visokega v Kiseljak in je ministrstvo za trgovino in industrijo gradnjo že odobrilo. Električna napeljava bo zgrajena tudi v banovinsko zdravilišče v Kiseljaku.

Obrtniški dom v Zagrebu, ki bi se zgradil na Illici, se še ne more začeti zidati, ker dela gradbeni od-

Računske stroje in registrirne blagajne strokovno popravlja

Boris V. Simandl
Dvořakova 3, tel. 24 07

Dunajski velesejem

Od 5. do 11. septembra 1937

Tehnični in poljedelski sejem do 12. septembra

Veliki srednjeevropski trg

Razstavljalci iz 20 držav. — Kupci iz 72 dežel.

Brez potnega vizuma! Z velesejmsko legitimacijo in potnim listom prost prehod čez mejo v Avstrijo. Madžarski tranzitni vizum se izdaja na podlagi velesejmske legitimacije na meji. Znatne vozne olajšave na jugoslovanskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu in Jadranskem morju ter zračnem prometu.

Vsa pojasnila, kakor tudi velesejmske legitimacije (po Din 50) se dobe pri

Wiener Messe, A. G., Wien VII.

in pri častnih zastopstvih

v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Tyrševa cesta 31;
v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Tyrševa cesta 1;

v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), podružnica Hotel Miklič, nasproti glavnega kolodvora;
Tujsko prometna zveza »Putnik« Maribor, Celje, Gornja Radgona, Št. 11, Dravograd in Maribor glavni kolodvor.

sek zagrebške občine velike sitnosti.

Na trg v Šibenik je bila pripeljana velika količina breskev, ki so se prodajale po 2 do 4 din kg.

Ustanovljena je bila nova družba »Posavina«, tvornica trikotaže in rokavic. Družba ima 5 milijonov din osnovnega kapitala ter ima svoj sedež v Beogradu. Družba se je ustanovila, da odkupi tvornico trikotaže na Umci. Prejšnji lastnik tvornice je bila d. d. Šumadija.

Okoli 150.000 din je poneveril blagajnik kreditne zadruga v Prijepolju.

Na letošnjem zagrebškem Zboru bo tudi velika vinska razstava, ki jo priredi Zveza hrvatskih vinogradnikov.

Mestna občina v Subotici je bila kaznovana od sreskega načelstva za globo 6000 din, ker ni imela za svojo kladnico in plinarno nobene obrtne dovoljenja.

V Sarajevu je zelo velik dotok tujcev, ker se znaten del tujcev vrača iz Dalmacije skozi Sarajevo. Med tujci je posebno mnogo Francozov.

Letošnja zetek konoplje v Sremski zvezki. Kmetje bodo pridobili na jutru po 60 do 70 stotov konoplje.

Češkoslovaški vojni minister Mahnik je obiskal mesto Tirnavo ter dejal v odgovoru na pozdrave, da se more češkoslovaška armada označiti kot ena najboljših v Evropi.

Italijanski kralj je obiskal neko japonsko križarko, ki je zasidrana v Palermu, ter je sprejel oficirje japonske vojne mornarice. Vsi japonski listi poročajo o tem zelo obširno.

Z veliko vojaško parado, pri kateri je sodelovalo 50.000 mož, so bili v navzočnosti Italijanskega kralja in Mussolinija zaključeni italijanski manevri na Siciliji. Malo pred tem je bila otvorena nova železnica, ki pomeni najkrajšo zvezo med Palermom, Trapanijem in Marsalo. Železnica je veljala 630 milijonov lir.

Kitajska vlada je razpisala veliko notranje posojilo v višini 500 milijonov srebrnih dolarjev. Posojilo bo amortizirano v 20 letih in bo brezobrestno. Namesto denarja se sprejemajo tudi zlati in srebrni predmeti.

Tudi v Innsbrucku je prišlo do hudih demonstracij, ker so nekateri knjigarne imele v izložbi razstavljeno Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf«.

Nemške oblasti so znova naročile, da se najskrbneje preiščejo vsa mestna smetišča, če so v njih stari deli kovin, ki bi jih mogla uporabiti vojna industrija.

Za letošnji kongres narodno socialistične stranke v Nürnbergu se delajo velikanske priprave. Računajo, da se bo kongresa udeležilo 2 milijona ljudi. Program kongresa pa še ni objavljen.

Z velikanskimi svečanostmi je te dni proslavil Berlin svojo 700-letnico.

Zveza židovskih kmetovalcev, ki je najmočnejša židovska organizacija v Palestini, je izdelala načrt, po katerem naj bi se Palestina izpremenila v sedmi velikobritanski dominion. Najbrže bodo cionisti ta predlog sprejeli kot svoj.

Predsednik arabskega odbora za Palestino je izjavil, da so se Arabci odločili, da z vsemi silami preprečijo angleški načrt o razdelitvi Palestine na dva dela.

Italijanski podkralj Graziani je napravil potovanje v severno Etiopijo. Zlasti je pregledoval cestna dela, ker hočejo Italijani še pred začetkom deževne dobe dogotoviti glavne ceste, da bo zagotovljena oskrba vojske s hrano in vojnim materialom. Red vzdržujejo sedaj v Etiopiji močne kolone italijanske vojske, ki pa so imele v juliju tudi nekaj izgub. Po italijanskih vesteh je bil ubit en kapetan in en oficir, od ran in naporov pa je umrlo 41 vojakov.

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah
all risbah
izvršuje
najsolidnejše
klisarno
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Pokrajinski vodja hitlerjevske omladine za Palatinat je na svečanostih te mladine govoril tudi o njenem odnosu do ver. Med drugim je dejal tudi naslednje: Nikdar ni bila nemška mladina bolj vdana veri in ni bolj spoštovala tradicij ko sedaj. Toda ta mladina se ne omejuje na cerkve, ker smatra tretji Reich za božjo tvorbo in zato je prepričana, da služi Bogu, če služi narodu. **Vrhovna vera te mladine je nad papežem in nad Luthrom.** Ni treba iti ne v Rim in ne v Wittenberg, temveč tja, kamor kliče Führer. Duhovniki pa ne priznavajo našega preroka in so se mu odrekli. **Naš prerok pa je Führer** in on je rešil tudi duhovnike od propada.

Zaradi pomanjkanja železne rude so mogle železne industrije v Radomu na Poljskem delati v prvi polovici julija samo 3 do 4 dneve na teden.

Proces proti pastoru dr. Niemölerju je bil odgojen, češ da so se prijave neke nove priče. V resnici pa so bile zaradi tega procesa zelo velike demonstracije ter je proces odgojen, da se pomiri razburjenje ljudstva.

Japonska bo za vojno na severnem Kitajskem skupno mobilizirala 15 divizij, od katerih je osem že prišlo na Kitajsko.

Madžarska težka industrija v boju za balkanski trg

Madžarska težka industrija se pripravlja za boj proti nemški težki industriji na vzhodnih trgih. Madžarska industrija je namreč spoznala, da vedno teže najde na Balkanu odjem, ker se povsod sreča z nemško težko industrijo. Nemški industrialci morejo namreč zelo poceni priti blago, ker jih zelo krepko podpirajo nemške banke. Zato pišejo madžarski listi, da mora madžarska težka industrija povečati svojo propagando v balkanskih državah, zlasti pa v Jugoslaviji. To je tudi eden vzrokov, da je Madžarska postavila na beograjskem velesjemu svoj paviljon.

Hmelj po svetu slabo kaže

Po poročilu srednjeevropskega hmeljskega urada v Žatecu bo letos pridelala Češkoslovaška samo 185 do 187 tisoč stotov namesto 241 tisoč lanskih, torej za 22% manj. Zato pa bo vrednost letošnjega hmelja prvovrstna.

Podobna so tudi poročila iz Nemčije. Hmelja bo manj, zato pa bo njegova vrednost visoka.

V Franciji se je hmelj na splošno dobro razvijal, vendar pa bo letošnji donos manjši od lanskega, v nekaterih krajih celo znatno manjši.

Iz Poljske poročajo, da bo letošnji pridelek za 30% manjši od

lanskega. Njegova kakovost pa bo dobra in bo imel posebno mnogo lupulina. V nekaterih krajih je peronospora popolnoma uničila nasade.

Iz Avstrije poročajo, da je bilo v nekaterih krajih obiranje hmelja že končano. Hmelj je precej dobre kakovosti. Pozni hmelj pa bo dal večji donos kakor zgodnji. V splošnem je rastlina zdrava.

V Savinjski dolini je obiranje hmelja v polnem teku. Nabrano blago je zelo lepo, težko in gladko zeleno v barvi. Kupčija se še ni pričela. Le nekaj hmelja se je kupilo za vzorec. Ta hmelj se je plačal po 25—30 din za kg. Tuji kupci so že prišli.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 21. avgusta, 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Freudovi učenci (prof. E. Hrovat) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: O sodobnem mestu, Ivo Zoričič, publ. — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Vesel pisan večer, ki ga priredita za radijske poslušalce Jožek in Ježek — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, dne 22. avg. 8.00: Citraški trio »Vesna«, vmes plošče — 9.00: Čas, poročila, spored — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve — 9.45: Verski govor (doktor Gvido Rant) — 10.00: Prenos promenade koncerta iz Dobrne (dirigent Josip Raha) — 11.30: Otroška ura: Jurček in Jerica — 12.00: Plošče — 13.00: Čas, vreme, poročila, spored — 13.15: Radijski orkester — 17.00: Kmet. ura: Koristi zlozbe zemljišč (ing. Rado Lah) — 17.30: Plesna glasba: Radijski jazz in sestre Stritarjeve — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Jurij Mihevc — slovenski komunist v Parizu (L. M. Škerjanc) — 19.50: Nastop dveh naših izseljencev z besedo in glasbo — 20.30: Pevski koncert ge. Marije Peršlove; pri klavirju prof. M. Lipovšek; vmes koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, dne 23. avg. 12.00: Uvertura (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Havajske pesmi (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Trije veliki pesniki troimenih bratov: Djura Jakšič, Silvije Kranjčević in Fran Prešeren — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Bruneau: Messidor, sinfonična medigra (plošča) — 20.10: Obraz nastajajoče kulture (prof. Ebin Bojc) — 20.30: Slovenski vokalni kvintet — 21.15: Miloš Zihherl igra saksofon (plošče) — 21.30: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Centralni trg čehoslovaške industrije PRAŠKI EKSPORTNI SEJEM

od 3.—12. septembra 1937

tako j za Leipzigom.

50% popust na čehoslovaških železnicah, 25—50% na inozemskih železniških, parobrodskih in zračnih linijah. — Nadaljnje informacije in sejsmske izkaze dobite pri zastopniku praškega vzorčnega velesejma. Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova c. 2/I, Čehoslovaški konzulat, Putnik, Gajeva ulica za nebotičnikom ali direktno pri direkciji praškega velesejma, Praga VII, velesejmska palača.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE
reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, journales, šolske zvezke, mape, odjemalne knjige,

žice, risalne bloke itd.